

Forfatter: Mynster, Jakob Peter

Titel: BREV TIL: Mynster, Ole Hieronymus FRA: Mynster, Jakob Peter (1811-05-12)

Citation: Mynster, Jakob Peter: "BREV TIL: Mynster, Ole Hieronymus FRA: Mynster, Jakob Peter (1811-05-12)", i *Breve fra J.P. Mynster*, Gyldendalske Baghaudling (F. Hegel), s. 36. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001991707-000-shoot-L0019917070000024.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Breve fra J.P. Mynster

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Spiellerup, 12te May 1811.

Hjertelig Tak, Du Gode! især for Dit sidste Brev. — Hvad Du siger om glade, sejrende Prædikener er smukt ogs. 37sandt, og ikke afbeviist dermed, at jeg virkelig har leveret 2 Prædikener udtrykkelig om Venskab og om Fienders Tilgivelse, og at den „om Befrielse fra Dødens Frygt" handler om Tapperhed i en temmelig viid Betydning. Aarsagen til den meere lugubre Tone hos mig ligger vel noget i den Omstændighed, at jeg ingen Meenighed havde i Publicum, men først skulde see til at samle mig den, og at jeg derfor maatte disputere med mine Læsere, for derved at tilvejebringe nogen Eenighed, inden jeg kunde indbyde dem til at glæde sig med mig i Gud. Men meere ligger Aarsagen, deels i min Natur, deels i mine Skiæbner, deels deri, at jeg, ligesom heele Tiidsalderen, er meere katholsk, end man skulde tænke. Thi Sentimentaliteten i Religionen er meere katholsk end luthersk, hvorfor ogsaa Luther (selv dog noget eensidig deri) bebrejder de katholske Prædicanterne, at de i Passionen Intet vidste at tale om, uden Jammer og Nød, og at den blev anseet for den Ypperste, som bedst kunde faae Folket til at græde; og jeg tvivler om, at nogen Katholik har ønsket, hvad Luther: „Ich möchte den Herrn Jesum gesehn haben, wenn er einmal recht fröhlich war". Fremdeles er det katholsk af mig (og os Alle), at jeg endnu stedse troer — skjøndt jeg veed det bedre — at Troen kun er en enkelt Dyd imellem de andre, og i deres Rangorden endda lavt nok nede, istedet for at jeg skulde troe, at den er Hjertet, hvoraf al Dyd udstømmer. Dette kalde de lutherske Theologer med Rette: „at bemøde sig med Lovens Trældom"; man striider hver Time i det Enkelte, straffer sig selv med Rette og Urette, gjør uden Glæde en Trældomstjeneste, det Heele i Oprindelse og Virkning kun et mangelfuldt Væsen, hvorved Hjertet ikke bliver ret frit og stærkt og froe. Friskere var Hjertet i os, dersom vi havde Mod til at sige: Først Troen, saa skal Guds Rige og hans Retfærdighed vel tillægges Eder.

Hvad jeg har sagt om Bestræbelserne at retfærdiggjøre Gud for sig, gielder kun lidet den Tænkemaade, Du skildrer. Du vil ikke nægte, at en Forandring er foregaaet heri („en nys. 38Religion", efter Dit eget Udtryk, som Du dog urettelig beskylder Goethe for at have indført, da han kun har forstaaet og skildret den dybt, men har selv en bedre); Du finder nu i enhver Prædiken-Samling en Mængde theodicetiske Forsøg, men ingen Forsøg paa at forliige Menneskene med Gud; og Du vil deri let see, at Vedkommendes Meening ikke er at have en Gud for hos ham at søge Syndernes Forladelse, men deres Fortjenesters Løn, og at Menneskenes Synder slet ikke komme i Betragtning i deres Theodiceer, hvis Problem egentlig er, hvorledes Gud kan forsvare at behandle en saa ædel Slægt, som dem og deres Lige, som han gjør — hvilket Problem vist nok er uopløseligt. — Det er upaatvivleligt, at man skal have Grund for al sin Troe, saaledes ogsaa for Troen paa Guds Godhed; men denne Troe skal deels begrundes paa en anden Maade, end man gjør, deels skal man ikke indbilde sig kun da at ville troe, naar man kan udvikle sig de enkelte Begivenheders Retfærdighed og Hensigt. Det er en berømmelig Sag, naar en stærk Sjæl underkaster sig Gud, og troer, skjøndt den ikke seer; Du finder i enhver skikkelig Landsbye, blandt de Hylende og Grædende, ogsaa dem, der bære de haardeste Gienvordigheder uden Knur og Tvivl, og stundom indskrænke al deres Betragtning derover til det Ord: Ja vi ere nogle grove Syndere; og dette Sindelag er vel priiseligere, end naar man, „om man kun har ondt i en Finger, gaaer i Seng, og bespottes Gud og Mennesker". — Da Carl af Burgundien efter megen Lykke omsider blev ulykkelig, bandede han ogsaa Gud og Mennesker, hvilket da og paa hans Sagers Gang havde den Indflydelse, Sligt altid har. Af de Formaninger, Comines i denne Anledning giver, er den første den, at man skal gaae ind i sit Kammer, og lukke sin Dør, og for den Gud, som seer i Løndom, spørge sig selv, om Ulykken ikke er Straf over Synder, og hvilke. Hvo giver nu en saadan Formaning? — — Jeg frygter, at denne lange Forklaring *) er utydeligere, end Prædikenen selv, s. 39som synes mig tydelig; men betænk, hvad jeg nyelig har skrevet til en Anden, hvor umueligt det er at sige Alting saaledes, at det i alle Henseender er sandt. — Jeg slutter denne Afhandling men at erindre om Katechismi Ord: „Vantro, Mishaab og andre Laster".

Det er længe siden, jeg har læst i min Bog, men naar jeg tilfældigviis har seet i den, har jeg fundet megen Ufuldkommenhed i Fremstillingen. Overalt er Skrivt et meget ufuldkomment Sprog; det mangler næsten ligesaa mange Tegn, som det har. Jeg har undertiden kunnet fyldestgjøre mig selv i Formen, naar jeg selv har forelæst eller prædikeret hvad jeg har skrevet, men næsten aldrig ved det Skrevne aleene. Denne Overbeviisning, saavel som den idelige Vane at skrive hvad der skal tales, gjør, at min Stiil er dannet meere til Forelæsning, end kun til Læsning; ligesom de trykte Prædikener tilsidst ere fiilede, ikke ved at gienneumlæses, men ved at læses højt. —

I Anledning af Prædikener: Troens Kraft findes nu ikke hos nogen bekiendt dansk Prædicant, uden Nordal Brun — hvorfor jeg, uagtet det Søgte og Underlige deri, gjerne læser de Prædikener, han sender mig. Derfor lever han ogsaa nu i en glad og hæderlig Alderdom; og ligesom Magistraten i Bergen ved forefaldende Ueenigheder med Borgerskabet altid var glad, naar Brun vilde tage til sit Sprog derom, saaledes hed det i forrige Aar, da der var saa megen Tale om Giæring allevegne i Norge, men ingen hørtes fra Bergen: „Ja! i Bergens Stift har det ingen Nød, thi der er Brun".

Jeg sender herved Müllers første Deel, omendskiøndt jeg vel kunde bruge heele Bogen til deri at eftersee Adskilligt, og til at studere Formen kun kan bruge de første Deelee, da de s. 40sidste vel ere skrevne, som en forstandig Mand skriver om Ting, han veed, men ikke uddannede med Fliid og Kunst. —

Naar man af Gram og andre berømte Mænd, som man ikke kiender uden af Renomme, læser de

Mynster, Jakob Peter, *Breve fra J.P. Mynster*,

skrækkeligt stiliserede og indholdstomme danske Breve, troer man, at deres Berømmelse er uforskyldt; men med Uret, thi Leibni skrev netop lige saadanne tydske Breve.

Jeg gjør nogen réparation d'honneur à Mr. Fléchier (hvis Fornavn var Esprit). Hans egentlige Prædikener, som Ingen læser eller kiender, ere langt bedre, end hans højberømte Sørgetaler, og indeholde adskilligt Godt, endskiøndt han stedse har sin Tiids, sit Folks, sin Religions Mangler, foruden sine egne, nemlig at være monoton og fuur; hvorfor heller Ingen nu vil kunne holde ud at læfe ham, undtagen jeg, som helst læser det Fremmede og nu Usædvanlige; thi det Bekiendte er bekiendt, og kun Hiint, naar det trænger ind i vore nærværende Forestillingsmaader, virker noget Nyt. Jeg har ogsaa allerede i mine sidste Prædikener spoeret god Frugt af denne franske Lecture.

Man kommer let til den Indsigt, at de Franske ikke meene Alt, hvad de sige i deres pompeuse og esprit-fulde Phraser, men der hører lang Erfaring til, inden man troer, at de dog stundom meene Noget deraf. —

Efterretningen om Øllgaards Forlovelse var mig noget saa Uventet, at jeg nøje betragtede denne Linie i Dit Brev, for at see, om den ikke skulde forstaaes allegorisk. Hils og gratuleer flitteligst.

Hvad jeg bestiller, kan tildeels sees af det Blad, jeg agter at vedlægge til Heger. — For Müller venter jeg Musæus. — Mange Hilsener til Dig og Kone og Børn.

T. t.
J. P. M.